

Ikt. sz.: NOB-40/57-2/2017.

NOB-17/2017. sz. ülés
(NOB-74/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Nemzeti összetartozás bizottságának**
2017. december 5-én, kedden, 9 óra 05 perckor
az Országház Esterházy János termében (földszint 1.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

Elnöki bevezető	5
Határozatképeség megállapítása, napirend elfogadása	5
Tájékoztató a külhoni egyházi támogatásokról és fejlesztésekről	5
<i>Soltész Miklós tájékoztatója</i>	<i>5</i>
<i>Hozzászólások</i>	<i>8</i>
<i>Soltész Miklós válaszadása, reagálása</i>	<i>10</i>
Tájékoztató a Kárpát-medencei óvodafejlesztési programról	12
<i>Dr. Grezsa István tájékoztatója</i>	<i>12</i>
<i>Hozzászólások</i>	<i>16</i>
<i>Dr. Grezsa István válaszadása, reagálása</i>	<i>17</i>
Az ülés berekesztése	19

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató a külföldi egyházi támogatásokról és fejlesztésekről

Előadók:

Soltész Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériuma egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára

Fülöp Attila, az Emberi Erőforrások Minisztériuma egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára

2. Tájékoztató a Kárpát-medencei óvodafejlesztési programról

Előadók:

Dr. Grezsa István, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Kárpátalja fejlesztési feladatainak koordinációjáért felelős kormánybiztos

Peller Péter, a Kormánybiztosi Kirendeltségi Főosztály főosztályvezetője

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Pánczél Károly (Fidesz), a bizottság elnöke

Szabolcs Attila (Fidesz), a bizottság alelnöke

Petneházy Attila (Fidesz)

Gaal Gergely (KDNP)

Sneider Tamás (Jobbik)

Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló

Helyettesítési megbízást adott

Bóna Zoltán (Fidesz) Petneházy Attilának (Fidesz)

Szászfalvi László (KDNP) Szabolcs Attilának (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Sándor Tamás, a bizottság munkatársa

Meghívottak

Hozzászólók

Soltész Miklós államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)

Dr. Grezsa István Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Kárpátalja fejlesztési feladatainak koordinációjáért felelős kormánybiztos

Megjelentek

Fülöp Attila helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)

Peller Péter főosztályvezető (Kormánybiztosi Kirendeltségi Főosztály)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 05 perc)

Elnöki bevezető

PÁNCZÉL KÁROLY (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok! Nagy tisztelettel köszöntöm a bizottsági ülésen megjelenteket, köszöntöm alelnök urat, képviselőtársaimat. Köszöntöm megjelent előadóinkat, Soltész Miklós államtitkár urat az Emberi Erőforrások Minisztériumából, egyházi, nemzetiségi és civil kapcsolattartásért felelős államtitkár urat, illetve köszöntöm helyettes államtitkár urat, Fülöp Attilát és nagy tisztelettel köszöntöm Grezsa István kormánybiztos urat, 2. napirendi pontunk előadóját. Köszönöm szépen a bizottság nevében is, hogy a meghívást elfogadták.

Határozatképeség megállapítása, napirend elfogadása

Tisztelt Bizottság! A mai ülésünkön Szászfalvi László képviselő urat Szabolcs Attila alelnök úr helyettesíti, Bóna Zoltán képviselő urat pedig Petneházy Attila képviselő úr. Szávay István képviselő úr jelezte előzetesen a távolmaradását. Megállapítom, hogy a helyettesítésekkel együtt 5 fővel a bizottság határozatképes.

Kérdezem a bizottságot, hogy az előzetesen kiküldött napirendet elfogadja-e. Aki igen, kérem, most szavazzon! (Szavazás.) Köszönöm szépen.

Megállapítom, hogy 5 egybehangzó igennel a napirendet elfogadtuk, azzal a kiegészítéssel, hogy a 2. napirendi pontnál szemléltetésre is sor kerül.

Tájékoztató a külhoni egyházi támogatásokról és fejlesztésekről

Első napirendi pontunk tájékoztató a külhoni egyházi támogatásokról és fejlesztésekről, az előadó Soltész Miklós államtitkár úr, illetve Fülöp Attila helyettes államtitkár úr. Még egyszer köszönöm szépen, hogy elfogadták a felkérést ilyen gyorsasággal, hiszen körülbelül két héttel ezelőtt volt Balog miniszter úr meghallgatása a bizottság előtt, ahol fölmerült ez az ügy, hogy a határon túli egyházi támogatásokról, fejlesztésekről szívesen hallgatnánk meg egy beszámolót. Még egyszer tisztelettel köszönöm államtitkár úrnak, hogy ilyen gyorsan a rendelkezésünkre állt.

Bevezetésnek még egy gondolatot a mai ülésünkre: december 5. van, egy sajnálatos és szégyenteljes nap volt ez 2004 advent második vasárnapján. Azt gondolom, hogy azóta, 2010-től a magyar nemzetpolitika méltó választ adott 2004. december 5-re részben a kettős állampolgárság intézményének bevezetésével, elfogadásával, részben pedig azzal a támogatáspolitikával, ami ma az elszakított országrészek, illetve a diaszpóra felé irányul. Mindkét téma, amivel ma foglalkozunk, azt gondolom, nem használok nagy szavakat, ha azt mondom, hogy akár az egyházi támogatások, akár az a hatalmas Kárpát-medencei óvodai program, amelyről majd Grezsa István beszámol, ezek nemcsak december 5-re méltó válaszok, hanem akár Trianonra is. Ezzel a felvezető gondolattal adnám át a szót Soltész Miklós államtitkár úrnak.

Soltész Miklós tájékoztatója

SOLTÉSZ MIKLÓS államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Úr, Alelnök Úr! Tisztelettel köszöntöm a bizottságot, szószóló urat, a vendégeket is, kormánybiztos urat külön köszöntöm. Ugyanezzel a gondolattal szerettem volna kezdeni, de ha elnök úr megengedi, én megismétlem. Valóban, a nemzeten annak idején a trianoni békediktátum olyan sebet ejtett, amelyet máig bizonyos szempontból nem hevert ki az ország, és ezért nagyon

sokat kellett az elmúlt évtizedekben, közel egy évszázadban tenni, hogy valamilyen módon mégiscsak orvosoljuk. Ezt a sok-sok nemzetegyesítő programot, amit közel kilenc évtized alatt megpróbált a magyar nemzet megtenni, azt valóban 13 évvel ezelőtt, 2004. december 5-én, tehát ezen a napon az akkori szociálliberális kormány irigységre alapozva teljesen tönkre zúzta. Aki annak idején is járta a határon túli területeket, jól emlékezhet arra, hogy mennyi szemrehányás, mennyi kétségbeesés és mennyi szomorúság övezte ezt a rossz emlékű népszavazást, ami nem más miatt történt, minthogy valakik nem ismerték föl a nemzetegyesítés fontosságát, nem ismerték föl a határon túli magyarság szerepét az összmagyarság életében akár a kultúra, akár az oktatás vagy bármilyen területen betöltött szerepét, és hogy mennyire nagy küzdelmet folytatnak határon túli testvéreink azért, hogy egyáltalán meg tudjanak maradni az ottani többségi államok között.

Éppen ezért 2010-től egy teljesen más határon túli politikát kellett a magyar kormánynak folytatnia, és így nemcsak a magyar kormány, a Fidesz–KDNP-pártszövetség is a parlamentben is, illetve a kormányzati döntésekben is olyan döntések sorozatát hozta, amelyek eredményeképpen ez a kép a határon túli magyarokban megváltozott az anyaország felé, másrészt a megmaradásuk lehetőségei is most már sokkal inkább pozitív irányba indultak el. Ezeket csak nagyon röviden szeretném felsorolni: a kettős állampolgárság és a szavazati jog megadása; az iskolák támogatása, amit azonnal elkezdtünk 2010-től; a kulturális programok támogatása; a Határtalanul! program bevezetése, amely akár magyarországi, akár külföldi diákok iskolai kirándulását segíti mind az anyaországba, mind pedig határon túli területekre; az óvodaprogram, amelyről Grezsa István kormánybiztos úr fog beszámolni nekünk, és a mi területünk, valóban az egyházak támogatása.

Az egyházak támogatásáról a következőt szeretném összefoglalóan vagy kiemelten elmondani: négy nagy területre - ha szabad így mondani - osztjuk az egyházi támogatásokat: Felvidék, Kárpátalja, Erdély és Partium és a délvidéki területek, amelybe nyilván nagyobb mértékben a vajdasági, tehát a szerbiai és a horvátországi területek, illetve kisebb mértékben a szlovéniai területek is beletartoznak.

Felvidéken jellemzően a katolikus és a református egyházon keresztül tudjuk adni a támogatást. Felvidéken könnyebb a helyzet a református testvéreknél, hiszen magyar püspökük van. A katolikusoknál ez azért nehéz, mert az egyházmegyéket néhány évvel ezelőtt, körülbelül 10-15 évvel ezelőtt átalakították, észak-déli egyházmegyék alakultak ki Szlovákiában, ennek következtében a magyarok minden egyes egyházmegyében a déli részekre szorultak. Ezt egyébként, hozzáteszem, abszolút pozitív módon a szlovák püspökök azzal próbálták korrigálni vagy segíteni, hogy magyar helynököket állítottak, akik a magyar katolikus területeken tulajdonképpen szinte önállóan rendelkeznek sok minden dologban, és ez megkönnyíti a segítséget és a támogatást is.

Kárpátalján katolikus és református testvérek vannak zömmel, a katolikusoknál érdemes megemlíteni, hogy a római és a görög katolikusok közel azonos számban vannak. Nyilván ennek a bizottságnak és önöknek nem kell bemutatni az ott élő magyarság nehéz helyzetét, ezért talán az egyik legkiemeltebb támogatási területünk az egyházi területen belül is a kárpátaljai magyarság. Erdélyben és Partiumban a katolikus és a református, kisebb mértékben pedig az evangélikus és az unitárius egyház az, amelyet leginkább támogatunk, Délvidéken pedig a katolikus egyházat, de nagyon kis mértékben jelen vannak református és evangélikus egyházak is.

Az elmúlt 7 év során szerte a Kárpát-medencében - tehát nem a jelenlegi Magyarországot mondom, hanem a külföldi területeket - 26 darab új templom

megépítését támogatta a magyar kormány és több mint 300 templom felújítását. Ez a szám, amit most mondtam, a már elkészült és az éppen most befejezés alatt álló templomok száma, tehát nyilván nincs benne például az atyhai templom támogatása és sok más, sok tucat, sok újabb száz, amelyeknek az építése még most is zajlik.

Jellemzően azt kell erről az időszakról tudni, hogy míg 2010 előtt alig volt támogatás a külföldi egyházaknak bármilyen módon is, az elmúlt évek során, 2010-ben 163 millió forinttal indult a támogatás, ami azt jelenti, hogy amikor elkezdtük a kormányzást, ennyit tudtunk fordítani a külföldi egyházakra, a mi államtitkárságunkon keresztül 2011-13 között évente 600-670 millió forint volt már a támogatás. Az ugrás 2014-től következett be, akkor 1,4 milliárd forint, 2015-ben pedig 2,4 milliárd forint volt a támogatás. 2016 egy különleges év volt - erről kicsit még külön is beszélnék - a mi részünkről 1,2 milliárd forint volt a támogatás, és ebben az évben eddig 3,2 milliárd forint támogatást tudtunk a külföldi egyházaknak különböző területekre juttatni, amiről mindjárt beszélek. *(Sneider Tamás megérkezik az ülésterembe.)*

2016-ra visszatérve csak azt szeretném hangsúlyozni, hogy azért volt különleges év, mert miután a magyar gazdaság a magyar adófizetők becsületes és tisztességes munkájának köszönhetően nagyon jól teljesített, ezért tavaly év végén olyan plusz lehetőségünk adódott, melyet a Nemzetpolitikai Államtitkársággal közösen a külföldi egyházak támogatására tudtunk eljuttatni. 22,3 milliárd forintos támogatás jutott csak tavaly év végén a külföldi egyházaknak az előbb felsorolt elszakított nemzetrészekre. Illetve hangsúlyozom, hogy néhány milliárd forint ebből a 22,3 milliárdból a diaszpórában élő magyarságnak is jutott, ami mindenképp fontos, hogy az ő megmaradásukat is szolgáljuk az egyházakon keresztül.

Miért fontos az egyházak támogatása? Ha megnézzük akár a magyarországi nemzetiségeket is, de megnézzük a magyar közösségeket szerte a Kárpát-medencében, jól látható és tapasztalható, hogy az anyanyelv megőrzése, a nemzetben való maradás egyik záloga az egyház. Ha az egyházak élnek és erősek, akkor a megmaradás is sokkal inkább biztosított, ha elgyengülnek, vagy nem kapnak támogatást, akkor pedig fölgyorsul az asszimiláció. Éppen ezért az elmúlt 7 évben több nagy területet emeltünk ki az egyházi támogatáson belül: óvodák és iskolák, kollégiumok támogatása; egyházi épületek, így például a templomok és az ahhoz kapcsolódó parókiák vagy a lelkészi és közösségi házak felújítása; egy harmadik terület a lelkészi pénzek, vagyis lelkészeink, papjaink támogatása a határon túl.

Néhány kiemeltebb óvoda-, iskola-, illetve kollégiumtámogatást inkább településszinten hadd soroljak föl, mert talán ez mutatja és jellemzi, hogy mennyire sokszínű ez a támogatás, amit egyházainkon keresztül adtunk: Szatmárnémeti, Nagyvárad, Nagybánya, Nagykároly, Zilah, Temesvár, Székelyudvarhely, Csíkszereda, Gyimesfelsőlók, Nagyszalonta, Nagyenyed, Székelykeresztúr. Ez a felsorolás nem teljes körű, amit most Erdélyről és Partiumról elmondtam, sok tucat van még, ahol kisebb, pár millió forintos támogatással is próbáltuk segíteni a helyben való maradást, az ottani köznevelést vagy az óvodai támogatásokat, függetlenül, még egyszer hangsúlyozom, attól az óvodaprogramtól, amelyik az elmúlt két évben erősödött meg és gyorsult fel.

Felvidéken: Ipolyság, Dunaszerdahely, Komárom, Gúta és több tucatnyi kisebb településnek, falunak, leginkább református fenntartású iskolák és óvodák támogatását segítettük. Kárpátalján: Munkács, Karácsfalva, Nagydobrony, Beregszász, Nagyberég és sok kis település támogatása jellemző, míg Vajdaságban Újvidéket a ferenceseken keresztül, illetve Maradékot és Szabadkát pedig a katolikus egyházon keresztül tudtuk támogatni.

Mindenképp nagyon fontosnak tartom azt, amit elmondtam a legelején, hogy mennyi templomot támogattunk. A templomokhoz jellemzően nemcsak a templomi megújítások tartoztak, hanem a templomok mellett levő közösségi házak megújítása és a közösségi programok segítése is, amelyek akár magyarországi zarándoklatok, akár lengyelországi, például a világifjúsági találkozóra való zarándoklatok és találkozók támogatása volt jellemző, illetve a helyben lévő táborok, legyen az katolikus, református, evangélikus vagy unitárius egyházhoz tartozó táborok támogatása.

Kiemelt még, amit szeretnék megosztani, a lelkeszi és papi pénzek támogatása. Ezt Magyarországon a 2000-es években az első Orbán-kormányban vezettük be a magyarországi papoknak és lelkészeknek, még most is az egyházi köznyelv Orbán-pénznek hívja ezt a támogatást, amit tulajdonképpen kiterjesztettünk külhoni egyházi papjainkra és lelkészeinkre. 2014-től 210 millió forinttal támogattuk a külhoni lelkészek munkáját, 2016-ban ezt a támogatást megdupláztuk és 420 millió forintra emeltük, azóta évente ezt a támogatást Felvidéktől egészen Délvidékig megkapják azon papjaink, lelkészeink, azok, akik kisteleplülésen szolgálnak, és sok-sok helyet látnak el egyszerre.

Tisztelt Bizottság! Nem szeretném tovább húzni az időt ezzel a beszámolóval. Azt gondolom, hogy azzal a munkával, amit közösen elvégeztünk az Országgyűléssel, parlamenti frakcióinkkal, illetve a kormánnyal és a kormány mellett dolgozó sok-sok civil szervezettel, akik valóban a közösségért, valóban a külhoni magyarságért dolgoztak, szerintem hatalmas nagy munkát végeztünk, és amivel kezdtem, azt a sebet, amit közel száz évvel ezelőtt a trianoni békediktátum okozott, és ami 13 évvel ezelőtt történt, az a gyalázatos népszavazás, ami a balliberális kormányokhoz köthető, ezt szerintem nagymértékben tudtuk gyógyítani, a helyben maradást erősíteni, a kivándorlást lassítani. Azt gondolom, hogy mindez nagyon sok országban pozitív dolgot is elindított, például Kárpátalján - mondjuk így - a visszamagyarosításnak egy bizonyos lépése is talán az, hogy támogatjuk külhoni egyházainkat, azon keresztül pedig köznevelési intézményeinket, hiszen látják azt, hogy ha az anyaország erős és támogatja őket, akkor igenis érdemes megmaradni a magyarságban azoknak is, akik eddig billegtek ebben a gondolatban. Köszönöm szépen a lehetőséget.

Hozzászólások

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm államtitkár úr tájékoztatóját. Köszöntöm Sneider Tamás képviselőtársunkat is, aki időközben megérkezett a bizottsági ülésre. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy az elhangzottakhoz kapcsolódóan van-e véleményük, kérdésük. *(Jelzésre:)* Petneházy Attila képviselő úr!

PETNEHÁZY ATTILA (Fidesz): Tisztelettel köszönöm meg a szót, elnök úr. Államtitkár úr, kormánybiztos úr, helyettes államtitkár úr, tisztelettel köszöntöm önöket. *(Gaal Gergely megérkezik az ülésterembe.)* Bizony, azzal kezdte elnök úr is és államtitkár úr is, hogy ezek a sebek, amelyek ezen a borzasztó napon, december 5-én érték határon túli testvéreinket, azok még ma sem hegednek, és bizony a szemrehányás, a szomorúság hangjai sokszor megfogalmazódnak. Nekem talán a legfurcsább az volt, Hargita megyében van egy közösség, akiket a legrégebb óta ismerek, és ott fájó volt a szemrehányás és a fájdalom hangjainak megfogalmazásával szemben az, hogy amikor felhoztam a dolgot, akkor úgy csináltak, mintha nem is mondtam volna a dolgról, erről a szegyeteljes napról semmit, magyarul, inkább úgy érezték - ez 4-5 évvel ezelőtt lehetett -, hogy inkább erről a dolgról még ne is beszéljünk. Ezért is nagyon-nagyon fontos az, amit államtitkár úr is körbejárt, annak a fajta összetartozás-érzésnek az erősítése - ha már a Nemzeti összetartozás

bizottságának termében ülünk -, hiszen ez az egyik legfontosabb feladata mindannyiunknak, akik szívünkön viseljük határon túli magyar testvéreink sorsát.

Annál is inkább, mert amikor egyházi közösségek merülnek föl, a minap olvastam egy túrhetetlen nyilatkozatot a tekintetben - ez, tudom, államtitkár úrnak vesszőparipája, mármint az egyházi iskolák -, ami azt taglalta, hogy túlságosan átengedi a kormányzat az egyházak részére az iskolákat, s ezt úgy elemezte, mintha valami leadott feladat lenne, nem pedig az újból méltó helyre való visszakerülést. Vérlázító volt, ezt tudom mondani, itt magunk között ezt nyugodtan elmondhatjuk. Döbbenettel figyeltem, de gondolom, államtitkár úr figyelmét sem kerülte el, miután tudom, hogy pont az egyik legfontosabb területnek tartja az egyházi iskolák sokasodását.

A köszönet hangja legyen, valóban lenyűgöző az a fajta eredmény, amit az összetartozás érzésének erősítésében - hogy ilyen módon fogalmazzam meg - államtitkár úr és csapata tesz.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Szabolcs Attila alelnök úr!

SZABOLCS ATTILA (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszöntöm én is vendégeinket. Köszönöm szépen a beszámolót. Nekem nem kérdésem lenne, mert tényleg itt csupa jókat lehetett hallani, kérés inkább, hogy köszönöm ezt a könyvet, amit a Diaszpóra Tanács vagy a Magyar Állandó Értekezlet során is megkaptunk, akik ott voltunk. Egy olyan kérésem lenne, hogy talán a határon túli templomokról, amelyek felsorolás szerint a könyv végén szerepelnek, hogy azokról is egy ilyen kiadványt lehetne-e csinálni, mert a felkapottabb, ismertebb települések templomait itthon jobban ismerik, de vannak olyan kis, eldugott falvak, ahol valami építészeti csodák jelennek meg az ottani templomokban, és azt is nagyon jó lenne egy ilyen kiadványban látni.

A másik megjegyzés, hogy tegnapelőtt a Hír Televízióban egy kisebbségkutató hölgy, a nevét nem tudom - lehet, hogy nem is baj, hogy nem jegyeztem meg -, hosszasan értekezett arról, hogy a magyar kormányznak ez a kisebbségpolitikája milyen káros. Káros a határon túl élő magyarokra, mert ott is vizályt szít, mert kevesen kapnak támogatást, és semmilyen fejlődést ez a pénz, ez a támogatás nem okoz, és nagyon káros itthon is, mert ellenszenvet kelt a határon túliakkal kapcsolatban, merthogy itt is van szegény ember, és akkor miért nem fordítják inkább ezt a pénzt az itteni szegényekre. Megdöbbenő, hogy az annyira elnyomott magyar sajtóban és főleg a Hír Televízióban ilyen vélemények elhangozhatnak pont december 5. előestéjén majdnem, két nappal előtte, illetve ahhoz a bizonyos 100. évfordulóhoz közeledve, amire határon túl, főleg Erdélyben annyira készülnek ellenünk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Más kérdés, vélemény? *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nincs, úgy rögtön vissza fogom adni a szót államtitkár úrnak, hogy reagálhasson az elhangzottakra.

Én magam is köszönöm szépen a kiadványt, valóban a Magyar Állandó Értekezleten kaphattuk ezt meg először, és impozáns nemcsak a kiadvány maga, hanem a tartalma is. Valóban, amire alelnök úr felhívta a figyelmet, természetesen sokkal fontosabb az, hogy fizikai valóságukban megújultak templomaink az elszakított országrészekben, vagy éppen újak épültek, de ha már ezek megtörténtek, akkor valóban legyünk rá büszkék, és én is csak kérni tudom, hogy akár jelentessük meg egy hasonló impozáns és szép kiadványban ezt is.

Köszönöm szépen államtitkár úrnak, hogy beszélt arról, hogy ezek nemcsak egyszerű épületek, meg téglá, habarcs meg új színes vakolat, hanem ezek valódi közösségi terek, és nemcsak templomok újultak meg mint közösségi terek, hanem gyülekezeti házak is, amelyek valóban otthonai, bázisai a határon túli magyarság megmaradásának és helyben való boldogulásának. Köszönöm, hogy kitért a templomokon túl az iskolákra, a kollégiumokra, az óvodákra, amelyek egyházi fenntartásban működnek sok helyen, és hallhattuk, hogy ezekre is hány milliárdot szánt a kormányzat és a minisztérium az elmúlt években, mint ahogy köszönettel tartozunk a lelkésszépítésekért is, hiszen ez kiegészülve például Kárpátalján egy bérkiegészítéssel, gyakorlatilag életmentő összeg sok helyen. Köszönjük szépen ezt a támogatást a határon túli magyarság nevében is.

Államtitkár úr, kíván-e reagálni az elhangzottakra? *(Jelzésre:)* Tessék parancsolni!

Soltész Miklós válasza, reagálása

SOLTÉSZ MIKLÓS államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm szépen. Csak egy rövid történettel hadd kezdjem! A megboldogult Népszabadság néhány évvel ezelőtt azzal zaklatott, és azt kérdezte, hogy mitől van annyi kilométer autóban, mint amennyi Potápi Árpád államtitkár úrnak - a listát mi vezettük -, hiszen csak 25 kilométerre lakom Budapeستől. Nehéz volt velük megértetni - én értem, hogy miért, akkor is értettem, most is értem -, el nem tudják képzelni, hogy mondjuk a pénzt nemcsak oda kell adni, hanem előtte, amennyire lehet, megismerni a területet, a területeket a kistelepülésektől a nagyokig, és a határon túli összes lehetséges magyar részt, amennyire lehet, el kell érni. Ez csak a személyes hozzászólásom vagy gondolatom ahhoz, hogy amikor a támogatásokat adtuk és a támogatásokat adjuk, akkor nekünk legalább olyan fontos egy 200 lelkes település, mint akár egy több százezres nagyváros, legyen az Szatmárnémeti, Nagyvárad, Kolozsvár vagy bármelyik nagyobb, több tízezres erdélyi nagyváros. Mindegyik fontos, és ugyanúgy fontos, amikor néhány millió forinttal támogatjuk egy templom megújítását, amikor több tíz- vagy akár több százmillió forintot fordítunk erre, vagy ugyanúgy néhány millió forintból megújul egy kicsi falusi iskolának egy vagy két terme, vagy mondjuk, Nagyszalontán egy egész iskolaközpontot építünk, ami az ottani magyarságnak a szórványrészeit fogja egybe.

Ezt azért tartom fontosnak hangsúlyozni, mert sokszor és sokan csak a nagy számoknál szeretnek megmaradni, közben pedig a legkisebb támogatás is fontos. Ezért a könyvben, a kiadványban, amit kiadtunk, tényleg nem akartuk mindegyikhez odatenni, hogy mennyi millióval, hány tízmillióval támogattuk, inkább jelzésértékűen szerettük volna azt jelezni, hogy hány helyen vagyunk jelen, a magyar támogatás hány helyen jelenik meg magyar támogatásként a magyaroknál. Éppen ezért számomra is teljesen érthetetlen, ha valaki, akár egy média, akár a politikusok megpróbálják szembeállítani újra és újra a határon túli nemzetrészeket, testrészeket az anyaországgal, teljesen elfogadhatatlan. Mi egységes magyarságban gondolkodunk, és remélem, hogy itt a teremben mindannyian, s az egységes magyarságnál pedig teljesen természetes, hogy amíg az anyanemzet megengedheti magának, addig minden támogatást megad a külhoni nemzetrészeknek.

Csak halkan jegyzem meg, hogy Nyugat-Európában teljesen más a tendencia, templomok százait, sőt most már ezreit zárják be, legyenek azok katolikus, protestáns templomok, vagy bontják le, vagy alakítják át őket mecsetté. Ehhez képest szerintem az, ami itt a Kárpát-medencében történt az elmúlt 7 év alatt, az egy kisebb csodának tekinthető, és én biztos vagyok benne, hogy megmaradásunknak az egyik záloga lesz az, ahogy a nemzetben belül az egyházainkat építjük. Ez egyben válasz arra a felvetésre

is, megint csak a nemtelen, újságokban megjelenő felvetésre, hogy miért kell az egyházi iskolákat támogatni, az egyházi iskolák számát növelni. Csak szeretném jelezni, hogy 1947-ben az iskolák nagy része felekezeti iskola volt, amit a kommunista rendszer szinte egy tollvonással szüntetett meg, és 10 darab gimnáziumot, középiskolát hagyott meg, 8 katolikus, 1 református és 1 zsidó felekezetit. Innen kellett újraépíteni 1990-től a magyar egyházi iskolarendszert, és még mindig csak 13 százaléka a magyarországi iskoláknak a felekezeti iskolák száma ahhoz képest, hogy közel 55 százalékban vallják magukat valamilyen felekezethez tartozónak az országban. Tehát még messze vagyunk attól a számtól - ez Petneházy Attila képviselő úrnak a válasza -, amit egyébként a társadalmi igény ilyen szempontból jogosan elvárna mindannyiunktól.

A határon túlra is negatív üzenet az, amikor magyarországi politikusok, magyarországi baloldali médiák támadják ezt az iskolaátadási rendszert, mert ugyanez kihat rájuk is. Látjuk jól, hogy milyen nehéz és szörnyű küzdelmet vívnak, mondjuk Marosvásárhelyen az ottani katolikus iskoláért, de máshol is sajnos ez negatívan jelenik meg, ha a magyar közvéleményben egyesek negatívan állítják be az egyházi iskolákat.

De hozzáteszem, van pozitív példa is. Amikor mi a magyarországi szlovákokat nemzetiségben sokat támogatjuk és a többi nemzetiséggel együtt is nagymértékben támogatjuk, akkor ez kihatott Szlovákiára és a szlovák politikára. Nem véletlenül menekültek meg egyébként a felvidéki kisiskolák, hiszen a szlovák politika is megértette azt, hogy nem ellenfelet, pláne nem ellenséget kell látni az ottani nemzetiségben, hanem megerősíti őket is az a politika, amit mi viszünk Magyarországon, és amivel a szomszédsági politikát is erősítjük.

A könyvre annyiban reagálnék, hogy a képek között vannak határon túliak is. Például kimondottan szeretném a zetevőáraljai templomra fölhívni a figyelmet, ami csak azért érdekes, mert a Ceaușescu-rendszerben az a templom egy buszgarázs volt, és az akkori pap bácsi, aki még most is pap bácsi ott, nagyon gyorsan egy kis kápolnát épített benne, majd felújította, aztán lebontották és egy csodálatos templomot hoztak létre. Aki arra jár, nézze meg, mert az maga a csoda, hogy hogyan lehet a semmiből, lepusztult helyen, lepusztult környezetben egy ilyen templomot létrehozni, és ezen múlik, hogy sok-sok ilyen külhoni pap, lelkész van, aki a szívét-lelkét odateszi mindehhez.

Bocsánat, befejezésül, egy dologról nem beszéltem a beszámolómban. Nagyon nagy szerepet látunk abban is, hogy nemcsak a külhoni magyar egyházakkal és magyar emberekkel tartunk kapcsolatot, hanem a külhoni akár katolikus, akár ortodoxiához tartozó püspökségekkel is abszolút pozitív a kapcsolatunk. Mindegyiket végiglátogattuk az elmúlt évek során, és ezek a kapcsolatok nagyon sok pozitív eredményt is hoznak. Így például Romániában közösen volt egy aláírásgyűjtés, a magyar Alaptörvényhez hasonlóan végül a román alkotmányba is belekerült a férfi és nő házassági kapcsolatáról szóló rész, és mindezt egyházi szervezetek indították el, katolikusok, protestánsok és ortodoxok együtt. Azt gondolom, hogy ez is mutatja, hogy egyébként az itt élő nemzetek az egyházakban és a kereszténységben megtalálják az egymás mellett való együttélés lehetőségét is.

Elnök úr, köszönöm szépen a lehetőséget.

ELNÖK: Államtitkár úr, mi köszönjük szépen. További sok sikert kívánunk a szolgálatában, munkájában és sok-sok eredményesen megtett kilométert az elkövetkezendő időszakban! Köszönöm szépen helyettes államtitkár úrnak is a jelenlétét. A napirendi pontot bezárom *(Soltész Miklós: Köszönöm szépen. - Soltész*

Miklós és Fülöp Attila távozik az ülésteremből.), egyben köszöntöm Gaal Gergely képviselő urat, aki megérkezett.

Tisztelettel kérem 2. napirendi pontunk előadóját, dr. Grezsa István kormánybiztos urat és Peller Péter főosztályvezető urat, hogy foglaljanak helyet az előterjesztői asztalnál.

Tájékoztató a Kárpát-medencei óvodafejlesztési programról

Nagy tisztelettel köszöntöm önöket, és ismételten köszönöm, hogy elfogadták meghívásunkat. Egy hasonlóan nagy lélegzetű programról beszélhetünk, a Kárpát-medencei óvodafejlesztési programról. Kormánybiztos úr, meg is adom önnek a szót.

Dr. Grezsa István tájékoztatója

DR. GREZSA ISTVÁN kormánybiztos: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottsági Tagok! Számomra is megtisztelő, hogy éppen december 5-én számolhatok be erről a programról, hiszen a 97 esztendővel ezelőtti trianoni feldolgozhatatlan veszteségeket 2004. december 5-én lelki Trianonnal fejtük meg, és ma nem a veszteségekről, hanem azok meghaladásáról számolhatok be, hiszen a Kárpát-medencei óvodafejlesztési program Trianon óta mindenképpen a legnagyobb ilyen forrásokkal bíró nemzetpolitikai beavatkozás a Kárpát-medencei külhoni közösségekbe. *(Az előadást projektoros kivetítés szemlélteti.)*

Ez az intézményrendszer, amelyről nagyon röviden adnék egy keresztmetszetet, egy 1641 intézményt felölelő óvodai, bölcsődei intézményrendszer. A 2016-17-es beiratkozási adatok alapján 47 181 magyar óvodás jár ma a Kárpát-medencében magyar óvodai, bölcsődei rendszerbe, és ez az óvodaprogram mind a szakmai, mind pedig az infrastrukturális alapokba be kíván avatkozni. Kárpát-medence keleti felén elsősorban az infrastruktúrára, tehát magyarul az építkezésekre van szükség, nyugati felén, a gazdagabb felén - ha fogalmazhatunk így - pedig a humánerőforrás-fejlesztésre.

A magyar nemzetpolitika alapja az, hogy a Kárpát-medencét tekintsük 97 esztendővel Trianon után a hazánknak, és ha nem tudjuk teleszülni, akkor lakjuk be, szellemileg mindenképpen. A beiskolázási számokat láthatjuk ezen az ábrán, hogy hogyan oszlik meg ez a 47 181 kisdiák nemzetrészenként; ezeknek a részleteibe most nem mennék bele. Mindenképpen azt mondanám, hogy arányaiban sokkal kevesebb gyermek jár például Felvidéken magyar intézményrendszerbe, mint az ottani félmillió magyarországi ezt indokolná. Tehát az a tény, hogy 500 olyan település van, ahol a 20 százalékot meghaladja a magyarság részaránya, de 200-ban egyáltalán nincs magyar óvoda, ez jól jelzi azt, hogy milyen szükségleteket próbál lefedni ez az óvodaprogram.

Ugyancsak fontos kérdés még és indoka az egész óvodaprogramnak a humán tőkébe való befektetés megtérülési aránya. Ez egy nagyon hangzatos szakszó, de tulajdonképpen egyszerűen lefordítható magyar nyelvre, hogy az iskola előtti óvodai, bölcsődei korban és még a kisiskoláskor első időszakában döntő mértékben a legkisebb forrásokkal lehet a legnagyobb hatásokkal beavatkozni a nemzeti identitás kialakításába és az anyanyelv megőrzésébe. Az anyanyelvi óvodáról ebben a bizottságban sok szót nem kell ejtenünk, hiszen a már említett nyelvi és kulturális identitás megőrzésnek az alapja. Nagyon sok esetben itt találkozunk, intézményi szinten legalábbis a magyar anyanyelvükkel a gyermekek, a magyar mesevilággal, és a nagyon korszerűnek számító magyar óvodapedagógiai támogatással pedig a magyar kultúrával ilyenkor szembesülnek először a gyermekek. Tehát a magyar anyanyelvű iskola felé vezető út és aztán később a magyar anyanyelvű felsőoktatás felé vezető

útnak ez az előszobája mindenképpen és egyben a nemzeti reprodukció legfontosabb színtere is.

Külön kérdésként szeretném megemlíteni a vegyes családok ügyét, hiszen kormányzati program, hogy növeljük a vegyes családokon belül a nemzeti identitást. A nemzetrészekben, ha összességében nézzük, nem állunk jól. Egyedül Kárpátalján jelent ma a vegyes házasság nemzetpolitikai nyereséget, tehát az ott született gyermekek, akár az apa, akár az anya tartozik a többségi nemzethez, az ott született gyermekek többsége vállalja élete folyamán a magyart mint kulturális nemzeti identitást, míg az összes többi nemzetrészben a vegyes házasság az asszimiláció előszobájának tekinthető.

A fentieket összefűzve ez az óvodaprogram azt célozta meg, hogy a már említett 47-48 ezer gyermek létszámát 60 ezer főre növeljük a magyar óvodarendszerben a Kárpát-medencében. Ha azt vesszük, hogy egy évben 15-17 ezer magyar gyermek születik külföldön, akkor ez teljesen reális a demográfiai tények, illetve az elvándorlás ismeretében vagy azok ellenére is.

A Kárpát-medencei óvodafejlesztés első ütemét 2016 novemberében fogadta el a magyar kormány, ez egy 17,1 milliárdos forrást jelentett, az ábrán a régiókénti felosztást láthatjuk. Azért említettem Felvidéket már korábban, mert az első ütemben pozitíve diszkrimináltuk a felvidéki támogatásokat, éppen azért, mert úgy gondoltuk, hogy ott hatalmas tartalékkapacitás van a vegyes óvodai rendszerben, illetve azt láttuk, hogy talán ott a leginkább szükséges a nemzeti öntudat megerősítése is. Úgy tűnik, hogy nagyon komoly fogadtatásra leltünk, hiszen egyrészt Felvidéken - ahogy itt Soltész Miklós államtitkár úr már jelezte - magyar történelmi egyháznak a keresztyén egyház tartható, és megfelelő szelekcióval pedig katolikus magyar testvéreinkkel egyaránt együttműködünk, mind a görög, mind a római katolikusokkal Felvidéken, valamint nagyon sikeres volt az a felvidéki önkormányzatok részére kiírt meghívásos pályázat, ahol mind az 58 meghívott önkormányzattal idő közben már szerződést kötöttünk.

A fejlesztések típusai: nyilván egyrészt új intézmények, óvodák és bölcsődék építése. Itt megemlíteném, hogy bár az óvodai rendszerben is óriási ellátási egyenlenségek tapasztalhatók nemzetrészenként, de különösen nagy a hiány a bölcsődei ellátások vonatkozásában. Ha már Felvidéket említettem, Szlovákiában - mi magunk is meglepődtünk - az a típusú bölcsődei rendszer, amit mi Magyarországon megszoktunk, nem létezik, legfeljebb a nagyvárosokban, jómódú szülők számára, térítéses formában. Nyilván a program másik eleme az, hogy megújítsunk egy csomó intézményt infrastrukturálisan. Nagyon fontos a humánerőforrás-fejlesztés, talán legalább olyan fontos, mint maga a látható kubaturális javítások, és olyan módszertani anyagok elterjesztése, amelyekről majd egy-két szót szeretnék szólni.

Nem mennék bele nemzetrészenként a helyszínekbe. Erdély térképét láthatjuk, legalábbis a pontok alapján felderíthető, látható, hogy milyen szerteágazó fejlesztések indultak meg a program első ütemében összesen 65 helyszínen, amely 31 új intézményt és 34 felújítást jelent. Természetesen az új intézmények építése nagyjából, zömében 2018 tavaszán fog megindulni, hiszen országonként eltérő jogi környezetben kell az összes engedélyt beszerezni, telkeket vásárolni és a többi és a többi. Ezekkel is nagyon jól állunk, tehát Erdélyben is egyfajta óvodaépítési robbanás várható 2018 márciusában. A felvidéki óvodafejlesztéseknél láthatjuk, hogy bár nyugaton, Csallóközben értelemszerűen több helyszínen tervezünk, illetve zajlik felújítás vagy befejeződött éppen, de a kelet-felvidéki, kelet-szlovákiai területeket sem hagytuk figyelmen kívül, és reméljük, hogy ezeknek a pozitív hatását meg fogjuk tapasztalni. Összességében 5 új bölcsőde és 16 új óvoda épül a program első ütemén belül, és

ahogy már említettem, mind az 58 önkormányzattal leszerződünk, akiket meghívtunk a világi partnerek közül.

A kárpátaljai óvodafejlesztések talán a legelőrehaladottabb állapotban vannak. Ennek nagyon egyszerű technikai oka van, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség az egyik első stratégiai partnerünk volt, aki történelmi egyházaink mellett a források egészéhez hozzájutott. Itt 22 új óvodát tervezünk a program első ütemében és 80-at szeretnénk megújítani. Nagyon sajnálom, hogy nincs itt Szávay képviselő úr, hiszen Barkaszón megemlékeztünk róla, családi érintettség okán akár oda is járhatna, a megújított barkaszói óvodába a gyermeke. Kárpátalján Császlócon, Izsnyétén, Kisdobronyban, Nagydobronyban, Dercelen, Fornoson, Ungvár 6. számú óvodájában - érdekességként mondom, ez egy magyar-orosz óvoda, ahol már plusz egy magyar csoport van, de az orosz csoportok is magyarul tanulnak -, Palágykomorócon, Tiszaásványban, Csongoron, Barkaszón, Ungvár 5., 6. és 18. számú óvodájában volt átadás, valamint Nagyberég, Kovászó, Borzsova és Tiszacsoma óvodáit adtuk eddig át, és még 8 várakozik, hogy decemberben a felújított óvodák közül átadásra kerüljön. Ez volt a saját agytornám, úgyhogy elnézést kérek, hogy ezzel terheltem a bizottságot.

Vajdaságban egy új óvoda építése és 6 óvodai szórványközpont kialakítása várható, és ott eszközfejlesztés, mert zömében játszóterek hiányoznak Délvidéken; nem győzöm hangsúlyozni, hogy az óvodaprogram első üteméről van szó. Horvátországban ugyanez 7 óvoda fejlesztését jelenti, valamint egy csomó eszközberuházást, Muravidéken pedig 3 óvodafejlesztésről van szó. Muravidéken, Szlovéniában, ahol úgymond a legfejlettebbek a törvényi keretek a kisebbségi ügyekben, tudni kell, hogy nem lehet önálló magyar óvodát működtetni, hanem kizárólag két tannyelvűeket, ami szintén egyenes út az asszimiláció felé. Tehát itt az óvodaprogram második ütemében - amelyről majd két-három szót szólnék Muravidéket illetően - új ellátási formákat és új, a magyar intézményrendszer felé ható szimpátiánövelő beruházásokat is elkezdünk.

A már említett óvodaprogram második ütemét október 4-én fogadta el Magyarország Kormánya, amellyel újabb 21,5 milliárd forinttal növelte meg az óvodaprogram forrásait, tehát a kettő összesen 38,5 milliárd forint. Biztonsággal állítható, hogy ez Trianon óta a legnagyobb ilyen jellegű beavatkozás, amely a magyarság gyökérzetét és törzsét kívánja a Kárpát-medencében megerősíteni.

A regionális felosztásokat tartalmazza az ábra, ezeket nem sorolnám fel részletesen. Nagyjából már mindenki lélekszámarányos forrásokkal rendelkezik, és a gyakorlatban ez 77 újabb intézményt jelent. Ha összeadjuk a két ütemet, akkor ez 153 új intézmény építését jelenti, és ebben a második ütemben 217 óvodát újítunk meg. Ha az első program hasonló számát adjuk elő, akkor közel 450 óvodafelújításról, -megújításról lesz szó, és persze, ahogy az idő telik, néhány olyan is van, amelynek a költségei megnövekedtek, ezeket is befejezzük.

Az eddigi eredmények azok, amelyek talán leginkább érdekelhetik a bizottságot, hiszen a legutóbbi bizottsági ülésen tudomásom szerint erre vonatkozó kérdés elhangzott. 2016 végéig az összes egyházi forrás kisserződésre került, és 2017-ben pedig a pénzügyi teljesítőképesség függvényében, ahogy említettem, először a kárpátaljaiak jutottak forráshoz, de a felvidékiek is nyárra megkapták a teljes forrást. Stratégiai partnereink: a szakmai szervezetek, a pedagógusszövetségek, illetve a történelmi egyházak, Délvidéken pedig a Magyar Nemzeti Tanács. Egyetlenegy nagyobb forrás nincs még kihelyezve, partnereink közül a Romániai Magyar Pedagógusszövetség 1,7 milliárd forintra vár még, ez 2018 januárjában érkezik meg, de ott is előkészültek ennek fogadására, és előrehaladott állapotban van a program lebonyolítása. A második ütemben, amelyet októberben fogadott el a kormány, úgy határozott, hogy a források negyedét, az úgynevezett katolikus forrásokat - ez mind a

rómaid, mind a görögöt jelenti - 6 milliárd 75 millió forintot mindenképpen még ebben az esztendőben, tehát decemberben ki fogunk helyezni.

Több helyen elindultak az építkezések. Éppen a magyar szórvány napján Köröstárkányban egy református óvoda, illetve Nagyváradon egy református bölcsőde alapkövét helyeztük el, vagy a baloldali képen a szatmárnémeti református óvoda alapkö-elhelyezését, letételét láthatjuk, jövő vasárnap pedig egyfajta felvidéki keresztyén református központi ünnepség keretében Komáromban helyezzük el egy 70 óvodás és 24 bölcsődés fogadására alkalmas épület alapkövét, illetve holnapután, csütörtökön pedig az ipolynyéki megújult óvodát adjuk át szintén Felvidéken.

Nem ismételném meg a kárpátaljai felújított óvodák felsorolását, a már elfogadott 18-at jeleztem, és a baloldali képen Potápi államtitkár úrral a már említett 6. számú ungvári óvodát adjuk át. A 18 felújított óvoda eddigi költsége éppen 275 millió forint értékű volt, és Kárpátalján minden óvoda kap még 55 gigabájtnyi magyar mesével feltöltött laptopot, projektort, vásznat, multifunkciós készüléket, amellyel a gyakorlatban is minden napra juthat egy mese Benedek Elek két születésnapja között. Az új óvodák közül napokon belül, pontosan december 19-én a mezővári vadonatúj óvodát adjuk át, amely hódmezővásárhelyi önkormányzati támogatást is tartalmaz. Szintén az óvodaprogram keretén belül a hosszú évekig húzódó viski óvoda építését sikerült befejezni még a program elején, de készen van a munkácsi Szent József Óvoda is, amely csak programtorlódás miatt lesz januárban átadva.

A központi programelemekről szeretnék mindenképpen szót ejteni, mert ez nagyon-nagyon fontos, hogy a kubatúra mellett az óvodában dolgozó óvodapedagógusok komoly képzésekben részesüljenek. Jelenleg valamennyi külhoni nemzetrészben zajlanak a továbbképzések, illetve Budapesten a program központi elemeinek indulásaképpen már 4 szakmai továbbképzés zajlott le, de bekapcsolódott a Rákóczi Szövetség is szakmai továbbképzésekkel. Vagy említhetném még, az óvodaprogramba bekapcsoltuk a gyermekorvosok szövetségét védőnői, gyermekpszichológusi és iskolaorvosi képzésekkel, valamint a katolikus karitás a kárpátaljai felső-Tisza-vidéki szórványban egy komplex szűrőprogramot indított el, szintén karöltve az óvodaprogramunkkal.

Szervesen illeszkedik ez a továbbképzési program a 2018-ban a külhoni magyar családok évének meghirdetett nemzetpolitikai államtitkársági tematikus programévhez egyaránt. Szeretném megragadni itt az alkalmat, hogy a teremben helyet foglaló Hajnal Virág főosztályvezető asszonynak, aki koordinálja a központi képzések rendjét és sorát, külön megköszönjem az ő és munkatársai munkáját, valamint a Bethlen Gábor Alapnak - több száz szerződést kell megkötni az óvodaprogramon belül - a szerződéskötésekben, elszámolásokban végzett grandiózus munkáját.

A központi regionális képzésekről: itt éppen egy kolozsvári, valamint, ha jól emlékszem, egy dunaszerdahelyi képzésről láthatunk egy-egy felvételt. Fontosnak tartom, hogy a képzések közül milyen óvodapedagógiai metodikákat jelenítenek meg az ELTE, illetve a Kaposvári Egyetem szakemberei, hiszen ezek a legkorszerűbb magyar óvodapedagógiai módszereket frissítik, illetve viszik át a külhoni magyar közösségekbe. Újdonságként mindenképpen jelezném, hogy a Hagyományok Házának egy kiváló minőségű, jól kidolgozott, a magyar népi kultúrára alapuló óvodapedagógiai programja pedig egyfajta általános támogató programként jelenik meg a módszertani képzések sorában. Magyar sarkok, fejlesztő csomagok révén 1664 külhoni helyszínre fognak eljutni, itt éppen egy erdélyi magyar saroknak egy szeletét látjuk. Azért ezt a képet raktuk be, mert a román Oktatási Minisztérium bekérte a magyar sarkokat, és valamennyi tételét egyenként átvizsgálta, hogy nem ütköznek-e a

korszerű román óvodapedagógiai módszerekkel, de úgy tűnik, hogy ezen a rendkívül szigorú szűrőn is jól teljesítettünk, mert semmiféle revíziós játék nincs a fejlesztő csomagban, hanem valóban a magyar gyermekek fejlesztését szolgáló magyar sarkokról van szó.

Nagyon fontosnak tartom, hogy a zajló grandiózus programhoz egy nagyon komoly óvodakutatási program is kötődik, amely a Nemzetpolitikai Kutatóintézet koordinálásában zajlik. Itt nemcsak az intézményi hálózat rendkívül pontos felmérése fog megtörténni, nemcsak demográfiai áttekintést és demográfiai prognózisokat fogunk olvasni, hanem a szülői attitűdök tudományos felmérése ugyanúgy megtörténni, mint a pedagógusállomány jelenlegi szakmai, és talán nem túlzás, lelki állapotának egyfajta lenyomata is. Ez alkalmat ad arra is, hogy részben a vállalásunkat, a 60 ezer főre történő gyermeklétszám-növelést, valamint a befektetett humánerőforrás-fejlesztő munka gyümölcseit mérhetővé tegye 5 év múlva egy utánkövetéssel ez az óvodakutatás.

Próbálunk az érdeklődők felé is nyitni. Bárki, ha az ovodaprogram.eu honlapra felmegy, akkor, amit elmondtam, erről naprakészen tájékozódhat, valamint a „Virtuális óvoda” pont alatt pedig egy szakmai regisztrációt követően a már lezajlott továbbképzések szakmai anyagait egyaránt meg lehet tekinteni. Aki pedig inkább a Facebook-oldalt szeretné követni, a Kárpát-medencei óvodaprogramnak ott is működik egy elérhető Facebook-oldala.

Én azt hiszem, hogy erről szól ez az óvodaprogram (*A slide-ra mutatva:*), ami egy kárpátaljai felvételt jelent. Nemcsak gyerekekről szól, nemcsak óvodapedagógusokról szól, hanem szülőkről, nagyszülőkről, közösségekről, és úgy látjuk, hogy ez az óvodaprogram, nem túlzás, máris több százezer embert mozgatott meg különben, és annak a fajta nemzetegyesítő politikának, amelyet 2010 óta különös hangsúllyal szolgálunk, az első gyümölcsei kezdenek beérni, és ha ezt folytatni tudjuk kellő alázattal és kellő szenvedéllyel, akkor biztos vagyok benne, hogy Kárpát-medence meghatározó nemzetévé fogunk fejlődni a következő esztendőben. Köszönöm a figyelmet.

Hozzászólások

ELNÖK: Köszönöm szépen, kormánybiztos úr. A bizottság tagjaitól van-e kérdés, vélemény? (*Jelzésre:*) Petneházy képviselő úr!

PETNEHÁZY ATTILA (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelettel köszönöm meg kormánybiztos úrnak a beszámolót. Hogy az ő szóhasználatával éljek, ennek a grandiózus vállalásnak a teljesítése tényleg lenyűgöző, pláne annak fényében, ha figyelembe vesszük azt az időt, ami eltelt a terv kidolgozása és a megvalósulás között. Az egyik kérdésem az lett volna, hogy a vegyes házasságokban mennyire lehet eredményt elérni. Mondhatnám, hogy meglepett, de nem teljesen így van, hogy ez csak a kárpátaljai közösségben fordul át pozitívba, hogy a vegyes házasságokból magyarként, magyar identitással tovább élő gyermekek száma ott a nagyobb. Én azt hiszem, bár lehet, hogy tévedek, hogy ez a fajta terv, amely nem az iskolarendszerben, hanem már az óvodarendszerben teremt a közösségeknek lehetőséget arra, hogy megéljék magyar identitásukat, ez a fajta rendszer valószínűleg a pozitív felé lendíti majd a mérleget, gondolom én.

A másik, hogy Románia tekintetében kormánybiztos úr tett már egy célzást arra, hogy hogyan is vizsgálták át a sarkokat a román hatóságok, hogy nincs-e benne valami olyan, ami az ő biztonságukat veszélyeztetné. Nos, különös tekintettel Kárpátaljára, kérdezném - ismerjük mindannyian a most kialakult nehéz helyzetet az

oktatási törvény miatt -, hogy milyen a környezet fogadtatása az óvodaprogram iránt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Más kérdés, vélemény? *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nincs, mielőtt visszaadnám a szót kormánybiztos úrnak, valóban grandiózus, amiről beszélünk, ez az óvodaépítési program, már magában az összecszerúségében is, hiszen megközelíti a 40 milliárd forintot ez a két ütem. Valóban hatalmas a jelentősége, hiszen valljuk meg őszintén, a minket körülvevő országoknak nem az a legfontosabb célkitűzésük, hogy a magyar óvodákat, a magyar anyanyelvű óvodákat éppen felújítsák vagy újakat építsenek, tehát itt az anyaország hathatós és ilyen mértékű segítsége, beavatkozása mindenféleképpen üdvös.

Hadd tegyek föl két kérdést én is! Államtitkár úr, ha kifejtené egy kicsit, hogy maga a kiválasztás hogyan történik. Tudom, hogy vannak a partnerszervezetek, az egyházak, a pedagógusszövetségek, mégis ezekben a meghívásos pályázatokban a kiválasztás hogyan történik, és hogyan lesz majd a jövőben a fenntartás, hiszen beszélhetünk itt, de egyrészt más országokban más típusú fenntartási rendszer működik, de alapvetően beszélhetünk egyházi fenntartásról vagy önkormányzati intézményekről. Nyilvánvaló, ahol felújítás, bővítés történik, ott egyértelműen a régi fenntartó viszi tovább, de egy teljesen új intézménynél a fenntartási kötelezettségek kiket terhelnek, hogy fognak ezek működni az elkövetkezendő időszakban?

Államtitkár úr!

Dr. Grezsa István válaszáda, reagálása

DR. GREZSA ISTVÁN kormánybiztos: Köszönöm szépen.

Petneházy Attila képviselő úrnak a vegyes házasságokkal kapcsolatban: a még nem publikált kutatás a rendelkezésünkre áll, amelyre alapozva jeleztem a kárpátaljai egyetlen kedvező folyamatot. A többi nemzetrészben, különösen Felvidéken aggasztó a helyzet a vegyes házasságokat illetően, és Erdélyben is jó volna sokat javítani.

Az óvodakapacitások hiányára leginkább a nagyvárosokban figyeltünk föl, hiszen például Kolozsvár, amelyet egymilliós ipari övezetté duzzasztanak föl láthatóan, ott például a lakótelepeken nincsenek magyar óvodák. A belvárosban vannak egyházi és részben állami fenntartású óvodák, de a lakótelepeken nincsenek, ezért ott is beavatkozásokat tervezünk. A már említett vasárnapi nagyváradi program például a Nagyváradi-réti lakótelepen fog a Csillagocska óvoda bővítésében lezajlani.

Ami a fogadtatást illeti: elképesztően pozitív a többségi nemzet részéről Kárpátalján az óvodaprogram fogadtatása, különösen annak fényében, hogy most az államközi kapcsolatok milyenek; azt gondolom, lábbal szavaznak a kárpátaljai ukrán, ruszin családok arról hogy, ott a kapacitáshiányokat ma már elsősorban az okozza, hogy a vegyes házasságokból és az ukrán, ruszin gyermekek közül is olyan sokat íratnak be a magyar óvodai, kisiskolai rendszerbe, hogy lassan a magyar gyerekeknek nem fog hely jutni, mint ahogy Nagyszőlösön ez a gyakorlatban megtörtént, hogy a helyi hatalmasságok gyermekeit kénytelen felvenni az intézményvezető és a magyar gyerekek szülei panaszkodnak, hogy nem tudták a gyereket beíratni. Ott most a római katolikus egyház lényegében megduplázza a tulajdonában lévő működő óvodát.

Vagy említhetném Izsnyétét, amely egy ukrán többségű település, ahol három ukrán csoport mellett van egy magyar csoport, a felújítás után most már kettő. Ott az óvónő elnézést kért tőlem, hogy nem magyarul köszönt, de beiratkozott már a magyar állam által biztosított ingyenes nyelvtanfolyamra, és biztosított, hogy egy év múlva már magyarul fog köszönteni. Vagy említhetném Kovászót, amely magyarul beszélő ruszin falu, ahol mindenki ért magyarul, a gyermekeken látszik, hogy nem magyar anyanyelvűek, de mindenki perfekt beszél magyarul, vagy már említettem az ungvári

óvodát, amelyik egy orosz-magyar óvoda, ahol az orosz csoportok is magyarul tanulnak. Ez részben nyilván orosz anyanyelvű ukrán gyerekeket meg orosz anyanyelvű orosz gyermekeket egyaránt jelent. A példák alapján tehát én azt gondolom, hogy ez az a fajta út - ki fogunk tartani a 7. cikkely miatti tiltakozással -, amely azért egy kiskapu és egy ajtó, mert a gyakorlatban a kárpátaljai többséggel semmiféle problémánk nincs az óvodaprogram lebonyolítása kapcsán.

Elnök úrnak pedig jelzem, hogy a külföldi példákat is figyelemmel követjük. A román aggodalmakat próbáljuk azzal oszlatni, hogy azt hazudjuk nekik, hogy a Moldáviában lezajlott nagyszabású román óvodaprogramot vettük mintaként, mert ilyen is történt. Tehát a román nemzetépítésnek hasonló gondolatai akadnak, mint időnként a magyarnak.

Ami a kiválasztást illeti: természetesen ez egy hatalmas munka, amelynek az apró munkái elképesztően sok egyeztetést jelentenek a gyakorlatban. Itt óriási tudásanyag van részben a Nemzetpolitikai Államtitkárságon, ami érthető, hiszen ezzel foglalkozunk nap mint nap, másrészt pedig a már említett stratégiai partnereket, a szakmai szövetségeket elsősorban, a történelmi egyházakat, és a második ütemben Felvidéken például a Magyar Közösség Pártját is bevontuk az előkészítésbe. Itt azért azt tudni kell, hogy az óvodafenntartások országonként más és más rendszerben zajlanak. Egészen más Felvidéken, ahol önkormányzati feladat, és egészen más Erdélyben, nem is beszélve arról, hogy a bölcsődei rendszer, ahogy említettem, vagy hiányzik, vagy például Romániában az egészségügyi tárcához tartozik, de sehol sem tartozik egy kézbe az óvoda és a bölcsőde, legalább két helyen található.

Tehát ez egy nagyon-nagyon hosszadalmas és bonyolult feladat volt, de kiderült, hogy bármekkora grandiózus forrással bír ez a program, még rendkívül sok olyan folt maradt - például Érsekújváron, amelyről elnök úr is tudósított -, ahol jogos és indokolt a beavatkozás, de a programból már kiszorultak. Viszont azt tapasztaljuk, hogy vannak közben olyan lehetőségek a korrekciókra, ahol nem annyiból valósult meg, vagy visszaléptek. Az elmúlt héten például a belényesi katolikusok léptek vissza egy óvodaépítéstől, az ott felszabadult forrásokat pedig az időközben jogosnak ítélt újabb kérelmek teljesítésére fogjuk fordítani. Értelemszerűen a nemzetrészekből nem fogunk kilépni, tehát egy Erdélyben felszabaduló összeget Erdélyben, egy Felvidéken felszabaduló összeget pedig Felvidéken fogunk felhasználni.

A fenntartás egy nagyon fontos kérdés ma. A két óvodaprogramnak az volt a filozófiája végig, hogy építünk a fenntartásért, tehát az állam legalább tartsa fenn, ha már a magyar állam helyette, tulajdonképpen helyette felújít, megépít egy óvodát. A gyakorlatban ez általában működik, de az új intézmények esetében nem feltétlenül. Ennek vannak szintén jogszabályi következményei. Például Felvidéken az a törvény, hogy márciusig kell bejelenteni egy új óvoda működését, és ha megkapja a pénzügyi zöld utat, akkor a következő év januárjától kerül finanszírozásra. Tegyük föl, hogy ez az óvoda márciusban készül el, március-január között a fenntartási költséget ki kell fizessük, vagy ha március után jelentik be, akkor már nem az előtte lévő január 1-jétől, hanem majd csak a következő év január 1-jétől részesül állami finanszírozásban. Ez például Szlovákiában gyakorlat, de Romániában is egyébként hasonló a gyakorlat.

Tehát mi alaposan felmértük, hogy az összes új intézmény, ha megépül, a 153 új intézmény - néhány olyan van, amelyet nemzetstratégiailag, ahogy most is van, Kárpátalján, például a felső-Tisza-vidéki szórványban a római katolikus egyház tartja el az óvodákat -, akkor mibe kerülne ez a magyar államnak. Felmérésünk szerint 684 millió forint többletforrást jelenthet egy évben a mostani óvodarendszer következménye, hogy leegyszerűsítsem, tehát messze egymilliárd forint alatt marad.

Ugyanakkor a fenntartási költségeket ki foguk terjeszteni - egy kormányjelentés is fog készülni a közeljövőben, szerintem a jövő év elején -, hogy

mibe kerül nagyjából a teljes magyar óvodarendszer Kárpát-medencei szintű fenntartása. Becslésekkel rendelkezünk egyelőre, mert az adatokat most gyűjtjük be, és nem éri el a 10 milliárd forintot évente, tehát nem olyan nagy, mint amekkorát gondolnánk; itt óvodákról beszéltem csak, bölcsődékről nem. De ezeket a számokat is be fogjuk gyűjteni, ha itt fenntartási ügyekben vita alakulna ki esetleg a szomszéd államokkal, jelenleg semmi akadályozó tényezőről nem tudok beszámolni egyik szomszéd ország esetében sem.

Vagy pedig, ha az egységes magyar felsőoktatási erőterhez hasonlóan szeretnénk kialakítani egy egységes Kárpát-medencei óvodai, bölcsődei erőteret, egy rendszert, amelyben egységes óvodapedagógiai módszerekkel akarunk dolgozni, uram bocsá' egyforma fizetésekkel, mint az anyaországi óvodapedagógusi fizetések, ezek is a gondolataink között vannak, de ezek még inkább a vágyaink és az álmainkban vannak, nem pedig a realitások talaján. Ami a lényeg és a válasz, hogy 684 millió forint éves többletforrásra van jelen felmérésünk szerint igény, de ez csökkenni fog a felvidéki állami finanszírozások befogadásának függvényében.

Az ülés berekesztése

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm, kormánybiztos úr. Tudom, kedves István, hogy minden megszólításra hallgat már, tehát az államtitkára, a kormánybiztosra, a miniszteri biztosra, sőt néha a kormány megbízottra is.

DR. GREZSA ISTVÁN kormánybiztos: Sőt a doktor úrra is, merthogy az volnék. *(Derültség.)*

ELNÖK: Nagyon-nagyon szépen köszönjük a tájékoztatót és az igen hasznos kiegészítést is. Köszönöm szépen főosztályvezető úrnak is a jelenlétet és természetesen az ön közvetlen kollégáinak, illetve a Nemzetpolitikai Államtitkárságtól kapott szakmai segítséget, vagy ahogy meg lett említve a Bethlen Gábor Alapkezelő, aki ezt a rengeteg szerződést viszi és bonyolítja, az ő munkájukat is köszönjük. Az ön munkájában, ebben a szolgálatban is nagyon szép eredményeket kívánunk!

Az ünnep előtt még nem köszönnék el, hiszen nekünk még lesz bizottsági ülésünk decemberben, úgyhogy nagyon-nagyon szépen köszönöm mindenkinek a megjelenést és a tevékeny közreműködést, a mai ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 14 perc)

Pánczél Károly
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Bihariné Zsebők Erika